

32543
GK-37

T.C.
BAŞBAKAN YARDIMCILIĞI

Sayı : 64443507- 407
Konu : Soru önergesi

11 04/2014

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Kan. Kar. Bşk.'nın 11/02/2014 tarihli ve 43452547-120.00-164150 sayılı yazısı.

İstanbul Milletvekili Melda Onur tarafından şahsıma yöneltilmiş bulunan 7/32543 sayılı yazılı soru önergesinin cevabı ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Emrullah İŞLER
Başbakan Yardımcısı

EK:
Soru önergesi cevabı

DAĞITIM:
Gereği:
TBMM Başkanlığı

Bilgi:
Başbakanlık

T.C.
BAŞBAKAN YARDIMCILIĞI
(Prof. Dr. Emrullah İşler)

SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAP

Önergeyi Veren Milletvekili : Melda ONUR

İstanbul Milletvekili

Önerge Esas No : 7/32543

CEVAP

Türkiye’de ibadet yerlerinin toplam sayısı, türleri, inşa edildikleri yıllara ve belediyelere göre dağılımına ait Başkanlığımızda herhangi bir bilgi ve belge bulunmamaktadır. Ancak Diyanet İşleri Başkanlığına bağlı halen 85.568 cami bulunmaktadır.

03/05/1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanununun Ek 2 nci maddesinde (Değişik madde: 15/07/2003 - 4928 S.K./9. md.) “İmar planlarının tanziminde, planlanan beldenin ve bölgenin şartları ile müstakbel ihtiyaçları göz önünde bulundurularak lüzumlu ibadet yerleri ayrılır. İl, ilçe ve kasabalarda mülki idare amirinin izni alınmak ve imar mevzuatına uygun olmak şartıyla ibadethane yapılabilir.” denilmektedir. Ayrıca, 3194 sayılı İmar Kanunun uygulanması ile ilgili yetki ve sorumluluklar da belediyelere verildiğinden; konut, işyeri, okul, cami vb. her türlü yapıya ait hazırlanan projelerin incelenmesi, inşa edilecekler yapı ruhsatı verilmesi, denetimlerinin yapılması ile biten inşaatlara iskân ruhsatı verilmesi işlemi de belediyelerce yürütülmektedir.

Mevcut imar mevzuatına uygun olarak, yurt genelinde yaptırılacak olan camilerde uyulması gereken asgari unsur ve müstemilatları konu alan çizelgeler Başkanlığımızca hazırlanarak tüm müftülüklerimize genelge halinde gönderilmiştir. Ayrıca Başkanlığımız bünyesinde hazırlanan cami projeleri ile diğer mimari bürolarda hazırlanarak Başkanlığımıza kontrol amaçlı gönderilen projelerde de ilgili mevzuata uyulması hususunda azami dikkat gösterilmektedir. Ancak kamuoyu tarafından da bilindiği üzere, ülkemizde cami ve mescitler; demekler, vakıflar şahıslar gibi özel/tüzel kişi ve kuruluşlar tarafından yaptırılarak ibadete açılmaktadır. Toplam cami sayısına göre az da olsa cami ve mescitlerin müstemilatına

caminin ısıtma, aydınlatma, temizlik gibi giderlerin karşılanması gayesi ile gelir getirici dükkân, büro vb. yerler yaptırılmakta ve bu yerler cami dernek veya vakıfları tarafından kiraya verilmektedir.

Bu cami ve mescitlerin mülkiyeti Hâzineye ait olanların eklentilerinde bulunan gelir getirici yerlerin demek ve vakıflarca kiraya verilmesi neticesinde kiracılarla olan ihtilafların yargıya taşınması üzere bu yerlerin demek veya vakıflarca kiraya verilemeyeceği kararlarının verilmesi ile konu ile ilgili bir düzenleme yapılması ihtiyacı hâsıl olmuştur.

Bu nedenle, mülkiyeti Hâzineye ait taşınmazlar üzerinde bulunan ve Diyanet İşleri Başkanlığınca yönetilen cami, mescit ve bunların müştemilatına baz istasyonu kurulması ve ticari faaliyetlerde (Dükkan, büro vb.) kullandırılması amacıyla 01/01/2007 tarihinden geçerli olmak üzere Devlet Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Diyanet İşleri Başkanlığı ve Milli Emlak Genel Müdürlüğü arasında 21/12/2006 tarihinde bir protokol imzalanarak 10 yıl süre ile Başkanlığa kiralama yetkisi verilmiştir. Ancak 26/08/2011 tarihinden itibaren Başkanlığımızca camilere baz istasyonu kurdurulması işlemine son verilmiş olup, halen kurulu bulunan istasyonlar da sözleşme süreleri sonunda ilgili firmalar tarafından kaldırılacaktır.

Bu protokol ile; baz istasyonu kurulması amacıyla nihai kiracıdan elde edilecek gayri safi gelirin %3'ünün arz bedeli olarak Hâzineye yatırılacağı, %5'inin kira elde edilen cami ve müştemilatın bağlı olduğu müftülüklere, %46'sının kira elde edilen cami ve mescitlerin dernek veya vakıflarına, %46'sının da doğal afetlerde hasar gören cami ve mescitler, tarihi ve turistik camiler ile yurt genelinde bulunan cami ve mescitlerin yapım, bakım, onarım, çevre düzenlemesi, temizliği, güvenliği, yurt dışındaki ecdat yadigarı tarihi camiler restorasyonu vb. işlerde kullanılmak üzere Dini ve Sosyal Hizmet Vakfına bırakılması,

Cami ve mescitlerin müştemilatında bulunan gelir getirici yerlerin (dükkan, büro vb.) yerlerin kiralanması neticesinde nihai kiracıdan elde edilen gayri safi gelirin %30'unun arz bedeli olarak Hâzineye ödeneceği, %10'unun kiralamaya konu taşınmazın bağlı bulunduğu müftülüğe, %35'inin kiralama yapılan cami dernek veya vakfına ödeneceği, %25'inin ise gelirlerin muhasebesinin tutulması ve yukarıda sayılan hizmetlerin yürütülmesi için Dini ve Sosyal Hizmet Vakfına bırakılması, hususlarına yer verilmiştir.

Ancak Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair 6495 No'lu Kanun'un 2 Ağustos 2013 tarihli ve 28726 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Ek 4 üncü maddesi bu duruma yeni bir düzenleme getirmiştir. İlgili Kanun

doğrultusunda hazırlanan “633 Sayılı Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunun Ek 4 üncü Maddesinin Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik” 25 Ocak 2014 tarih ve 28893 sayı numarasıyla yayımlanmış ve yürürlüğe girmiştir.

İlgili Kanunda da belirtildiği üzere belediyeler tarafından hazırlanan imar planlarına göre cami yapım izinleri mülki amirler tarafından verilmektedir. Ülke genelinde cami ve mescitlerin tamamı cami arsasının mülkiyetine sahip şahıslar, demekler ve vakıflar tarafından yaptırılmaktadır.

Halen 2.423 Kur'an kursu, cami müstemilatında eğitim-öğretime devam etmektedir.

Yurt genelinde 391 adet camide (dükkan büro vb.) ticari mekânlar bulunmaktadır.

Söz konusu ticari faaliyetlerin türü ile ilgili Başkanlığımızda herhangi bir doküman bulunmamakta olup, ibadethanelerin sosyal ve kültürel altyapı alanlarını belirleyen düzenlemenin kanuni uygulayıcısı ve denetleyicisi ise ilgili belediyelerdir.

Ayrıca konu ile ilgili Çevre ve Şehircilik Bakanlığından alınan 16 Aralık 2013 tarihli ve 30824082-610/4247 sayılı yazı ekte sunulmuştur.

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

SÜRELİDİR

.../.../2013

16 Ocak 2013

Sayı : 30824082-610/ 6247
Konu: İstanbul Milletvekili
Melda ONUR'un
Yazılı Soru Önergesi

Sayın Bekir BOZDAĞ
Başbakan Yardımcısı

İlgi: 22/11/2013 tarihli ve 64443507-1736 sayılı yazınız.

İlgi yazınız ilişiginde alınan; İstanbul Milletvekili Melda ONUR'un, Bakanlığınıza yöneltmiş olduğu TBMM 7/32543 Esas sayılı yazılı soru önergesi incelenmiş olup, söz konusu önergede yer alan sorulardan, Bakanlığımızı ilgilendiren kısımlara ilişkin cevaplarımız aşağıda sunulmuştur.

3194 sayılı İmar Kanununun 3 üncü maddesinde; herhangi bir sahanın, her ölçekteki plan esaslarına, bulunduğu bölgenin şartlarına ve yönetmelik hükümlerine aykırı maksatlar için kullanılamayacağı ve 18 inci maddesinde de düzenlemeye tabi tutulan yerlerin ihtiyacı olan Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ilk ve ortaöğretim kurumları, yol, meydan, park, otopark, çocuk bahçesi, cami ve karakol vb. umumi hizmetlerden ve bu hizmetlerle ilgili tesislerden başka maksatlarla kullanılamayacağı hüküm altına alınmıştır.

Dolayısıyla; imar mevzuatında, imar planında "düzenleme ortaklık payından" kazanılmış cami alanının başka amaçla kullanılmayacağı ve özel mülkiyete konu edilemeyeceğı açıktır. Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliğinin 4 üncü maddesi kapsamında ibadet yeri tanımı içinde ticaret kullanımı yer almamaktadır. Bu nedenle, imar planında ibadet yeri olarak planlanan alanda ticaret faaliyetine izin verilmemesi gerekir. Düzenleme Ortaklık Payından elde edilmeyen ibadet alanlarında ise ticarete yönelik faaliyette bulunulması için plan kararı ile ibadet yanında ticaret kullanım kararının getirilmesi gerekmekte olup, 3194 sayılı İmar Kanunu uyarınca alt ölçekli imar planların yapımı ve onaylanması ile ruhsat verilmesi hususlarında belediye ve mücavir alan sınırları içinde belediyeler dışında ise il özel idareleri yetkili bulunmaktadır.

İmar mevzuatında; yasal izinleri bulunmayan yapıların kullanılmasını sağlayan herhangi bir düzenleme bulunmamakta olup, yapının idaresince denetlenmesi ve imar mevzuatı gereğinin yerine getirilmesi şarttır. Bu itibarla, "Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliği" nin 14 üncü maddesinin 2 nci fıkrasının (ç) bendinde tanımlanan ibadet yeri tanımına aykırı olarak inşa edilen camilerin altında bulunan düğün salonu, berber market, bakkal vs. gibi ticari faaliyetlerin yürütüldüğü yapıların sayısı, gelirleri, gelirlerin nereye dağıtıldığı hususları Bakanlığımızın görev ve sorumluluk alanı kapsamında bulunmamaktadır.

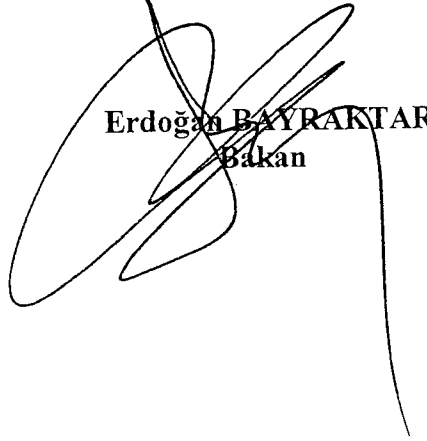
Diğer taraftan, 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun'un 1 inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, İmar Kanunun 26 ncı maddesi kapsamına giren camilerin dışında kalan cami inşaatları "yapı denetim" kuruluşlarınca denetlenmektedir.

Söz konusu camiler, 4708 sayılı Kanun'un "Yapı denetim kuruluşları ve görevleri" başlıklı 2 nci maddesinin (a) bendi hükmü uyarınca; zemin ve temel etüt raporları ile proje müelliflerince hazırlanan uygulama projeleri ve hesaplamaları; mühendislik ve mimarlık proje düzenleme esasları, imar planı, ilgili idarenin imar yönetmelikleri ile yürürlükte bulunan diğer yönetmelik, genelge, şartname ve standartlara uygunluğunun kontrol edilmesi, inşaat safhasındaki ruhsat eki projelerinin ilgili mevzuata uygun olarak yapılması gerekmektedir.

Ayrıca, 4708 sayılı Kanun kapsamında denetimi yürütülen yapılara ilişkin istatistiki bilgiler Ulusal Yapı Denetim Sistemi üzerinde tutulmakla birlikte, konuya ilişkin sistem üzerinde yapı sınıfı bilgisi girilmektedir. Camiler kapasitelerine göre 4A ve 5B sınıfında yer almaktadır. Ancak, bu sınıflarda başka yapı tipleri de (liman binaları, hastane, havaalanı, otel vb...) yer aldığından, bu sınıflarda yer alan yapılardan kaçının cami olduğuna dair kesin bir tespit yapılamamaktadır.

Yapı ruhsatı ve yapı kullanma izin belgesi, yapının bulunduğu idari sınıra göre belediyesi ya da il özel idaresi tarafından düzenlenmekte olup, yapıların imar mevzuatına uygun inşa edilmelerini, yapı ruhsatını düzenleyen ilgili idarelerin sağlaması gerekmektedir. Ülkemiz sınırları içinde gerek yapı ruhsatı ve yapı kullanma izin belgesi bulunan cami sayısına, gerekse yasal izinleri bulunmayan cami sayısına ilişkin istatistiki veri ve bilgiler Bakanlığımız kayıtlarında bulunmamaktadır.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Erdoğan BAYRAKTAR
Bakan

T.C.
Bakan Yardımcılığı
Tarih: 17-12-2013
Sayı: 2206